

A L F Ö L D.

SZEGED EGYETEME.

Rassay Károly, Szeged egyik országgyűlési képviselője, a demokrata párt vezére, a képviselőház közoktatásügyi bizottságának egyik ülésén erős támadást intézett a vidéki egyetemek, közöttük a szegedi egyetem ellen.

Különös és szokatlan látvány, hogy egy képviselő a város ellen, annak egyik legjelentékenyebb intézménye ellen támad, mely város közönségének egy része bizalmával ajándékozta meg. Nem kevésbbé különös és szokatlan, hogy éppen a demokrata párt vezére teszi ezt, amely párt a haladásnak, és ebben — föltesszük — a *kulturális haladásnak* is a jelszavát írta zászlajára. De különösképpen sajátos jelenség e támadás azért, mert Szeged társadalmának éppen azon rétege ellen is irányul, amely Rassay Károlyt a parlamentbe beküldötte.

Az egyetem Szegednek több évtizedes álma volt. Amikor a nagy összeomlás után döntés előtt állott a kérdés: melyik magyar városban helyeztessenek el a számkivetett egyetemek, akkor Szeged főispánja, polgármestere, törvényhatósági bizottsága egyhangú határozatával kívánták, követelték Szeged részére a kolozsvári egyetemet, szemben azzal az akkor tervezett megoldással, hogy Erdély egyeteme — ideiglenesen — Kolozsvár felszabadulásáig a debreceni Tisza István egyetemmel — önállóságát megtartva — cooperative működjék együtt.

A kormány, Teleki Pál gróf kormánya, a szegedi megoldás mellett döntött. Ezzel reparálta azt a nagy igazságtalanságot, mely Szegedet érte akkor, amikor 1914-ben — a harmadik és negyedik egyetem fölállításakor — Pozsony és Debrecennel szemben Szegedet mellőzték. A döntés nemcsak igazságos volt, de Szegedre különös, nagy előnyöket is jelentett. Nemcsak kulturális szempontból. Anyagi, gazdasági szempontból is. Szeged a trianoni béke folytán elvesztette a Bácskát és Bánátot, amelyekre ipara, kereskedelme, egész gazdasági élete támaszkodott. Kereskedő és iparos osztálya ezzel különösen válságos, nehéz helyzetbe került. Nehezebbe, mint bármely más város kereskedői és iparosai. Ekkor — az általános gazdasági pangás, válság, pénztelenség közepette — jött az egyetem. Jöttek az átalakítási, majd az egyetemi építési munkálatok. Ide jött Szegedre a vállalkozók, az iparosok, a munkások, a kereskedők javára 12 millió aranykorona értékű beruházás, amelyhez, igaz, a város 3 és fél millió aranykoronával járul, ám ezt a nagylelkű és hatásaiban kellőleg nem értékelhető juttatást, az egyetem, melynek évi költségvetése 3 millió 400 ezer pengő — a város közönségének, a maga költségvetési tételeinek kiadásával minden évben újból és újból — és pedig emelkedő összegben — visszaadja. A szegedi egyetemnek most 64 professzora, több mint 1300 hallgatója van. A segédtanerők és alkalmazottak száma az 500-at meghaladja. A klinikák betegállománya megközelíti az ezret. Hogy ez a város egész társadalmára gazdaságilag is milyen jelentőséggel bír, arra kár szót vesztegetni.

Azután: Szeged egészében ma is mezőgazdasági város. Lakosságának igen nagy százaléka földművelő és pedig — a helyes birtokpolitika eredményeképp — kisgazda. Ahhoz az osztályhoz tartozik, amely ma a nemzet talpköve. Amelynek lelkében gazdag kincsek vannak, melyeket — az összetört középosztály pótlására is — fölszínre hozni, a nemzet javára gyümölcsöztetni kell, hogy ez az

osztály a nemzet javára eredményesebben érvényesülhessen és hogy gazdaságilag is jobban prosperálhasson. Amit mind csak a kultúra és pedig a magas kultúra erejével lehet megvalósítani.

És most, ezen adottságok közepette jön Szeged egyik országgyűlési képviselője, éppen az, akít — a kereskedők és iparosok vezetésével, erős agitációjának eredményeképpen — a kisgazdák jelentős csoportja ajándékozott meg a mandátummal: jön és belevágja fejszéjét a szegedi egyetem testébe.

Nekem kötelességem ezen vágás hatását elhárítani. Rámutatni arra, hogy Szegednek életérdeke — nemcsak most ebben az átmeneti időben, de a későbbi jövőt tekintve is — egyetemét minden időkre biztosítani. Szeged európai értelemben vett nagyváros — legyen bármekkora a határa, bármilyen nagy a lakóinak száma, legyenek ezek bármennyire munkások, szorgalmasak, takarékosak, gazdagok, — sohasem lehetne, Szeged az egyetem nélkül mindig egy nagy agrárjellegű vidéki mezőváros maradt volna.

A demokraták pedig, ha — a nemzeti kultúra emelése, a kultúrfőlény fönntartása, a vidéki kultúrcentrumok létesítése, a népiskolák és a polgári iskolák szaporítása és fejlesztése helyett, — már meglevő, több, mint félszázados multtal dicsekvő kultúrintézménynek ledöntését veszi föl célkitűzése közé, ezzel nem a haladást szolgálja, ezzel lehetetlenné teszi éppen a demokratikus fejlődést, ezzel a visszafejlődés sötétségébe löki vissza a nemzetet, ezzel lehetetlenné teszi mindnyájunk reménységének, az ősi határok visszaállításának biztosítását.

(Szeged.)

Tóth Károly.

NEMZETI ELŐREHALADÁS ÉS SZEGED.

Kultuszministerünk ama ritka államférfiak közé tartozik, akik messze jövőbelátással és céltudatos alkotóképességgel vannak megáldva. Erős aktivitását mi sem mutatja jobban, minthogy gyakran áll a magyar sajtó és közéleti vitatkozás homlokterében, mert nem keresi ugyan, de nem is kerüli az akadályokat, melyek a kötelesség útjába esnek. Mint minden fáradhatatlanul és eredményesen dolgozó közéleti férfinak, neki is vannak erős ellenfelei és rajongó hívei.

Most legalább felvetette a magyar *neonacionalizmus* eszméjét, mely mintegy útát mutat a magyar politika jövő útjának. Ezzel az eszmével két kiváló közéleti férfiú is szimpatikusan és mélyrehatóan foglalkozott a lapok hasábjain. Viszont a közelmúltban a kultuszminister szemére vetette Wolff Károly azt a bőkezű költekezést, mellyel a szegedi fogadalmi templom előterének árkádos kiképzését célozza, — R a s s a y Károly pedig egy értekezleten megtámadta a vidéki egyetemeket, tehát köztük a szegedit is, mely várostól pedig mandátumát bírja.

*

Wolff Károlyt, e puritán jellemű, kiváló tehetségű politikust még ellenfelei is nagyrabecsülik. Épen ezért kétszeres súllyal esik a latba minden szava. Ezúttal azonban tévedett, mert nem tájékozta magát kellően. A szegedi egyetem építését a törvényhozás határozta el és az a fogadalmi templom és Tisza folyó közötti részen erősen folyamatban is van. Ama tér egyik oldalát — melynek kiképzésére a tervpályázat kihirdettetett — maga a fogadalmi templom alkotja, amely